

OM GB-TEORI: PÅ VÄG MOT EN REALISTISK TEORI OM UNIVERSELL
GRAMMATIK

Anders Holmberg

Stockholms Universitet

Abstract: Perhaps the most characteristic feature of GB Theory is its insistence on explaining grammatical properties of languages in terms of universal principles rather than in terms of language-particular rules. In order to account for grammatical variation among languages the notion of "parametrized universals" has been introduced. It is demonstrated, using the so-called parasitic gap construction as an example, that a rule-based theory such as the "Standard Theory" (ST) of the sixties cannot be acquired on the basis of ordinary linguistic experience, while GB Theory can. Hence ST cannot be "psychologically real", while GB Theory can, on this account. The unexplanatory nature of ST is discussed. By making the rules more general, in the manner of GB Theory, the possibilities for construction-specific stipulations are reduced, and we are forced to look for more general principles in order to account for observed phenomena.

Kanske mer än någon annan riktning inom teoretisk lingvistik är GB-teorin (Government-Binding Theory), den moderna versionen av **the Extended Standard Theory**, inriktad på att utveckla teorin om den Universella Grammatiken (UG), dvs. att uppdaga språkets/grammatikens minsta byggstenar samt de universella principer enligt vilka dessa kombineras till komplexa enheter. Visserligen strävar väl all lingvistisk teori mot detta mål, mer eller mindre målmedvetet, men knappast någon typ av teori insisterar i lika hög grad som GB-teorin på att förklara språkens alla grammatiska egenskaper på basen av universella principer i stället för språkspecifika regler. Jag tycker inte att det är någon överdrift att säga att man har gjort stora framsteg i detta avseende, under de senaste 10-15 åren. Det är för tidigt att säga om den teori man har utvecklat och håller på att utveckla är "den rätta teorin", men vad man kan säga är att det i dag finns en förhållandevis väl artikulerad och komplex teori om UG, som genererar empiriskt testbara hypoteser rörande ett brett spektrum av grammatiska företeelser, i ett brett spektrum av språk -- vilket inte var fallet för 15 år sedan. Vidare har denna teori sådana egenskaper att den **kan** vara "den rätta teorin", eller snarare den rätta sortens teori -- vilket inte

gäller för alla andra typer av teorier, bl.a. inte för den teori som är föregångare till bl.a. just GB-teorin, nämligen 60-talets klassiska transformationsgrammatik.

Utvecklingen från sextitalets "Standard Theory" till dagens GB-teori kan grovt sett karaktäriseras som en gradvis förskjutning av tyngdpunkten från språkspecifika regler till universella principer. På sextitalet (och långt in på sjuttitalet) såg man ett språks grammatik som bestående av ett system av regler av vissa typer: Den syntaktiska komponenten kunde bestå av, låt oss säga, 20 frasstrukturregler och ett femtital eller flera transformationsregler, ofta av avsevärd komplexitet. UG bestod av ett litet antal (låt oss säga 15) principer, vilka preciserade hur dessa regler fick se ut (t.ex. att frasstrukturreglerna skulle vara kontextfria), vilka kategorier som kunde förekomma i reglerna, hur reglerna applicerades (cyklicitetsprincipen) och hur grammatikens olika komponenter interagerade (t.ex. att djupstrukturen var ensam input till den semantiska komponenten).

I dag består den syntaktiska komponenten i ett språk av ytterst få, och ytterst generella regler, av typen "Flytta en kategori" och "Indexera en kategori". I stället har UG svällt ut, och består nu av ett större antal (låt oss säga 50) tämligen specifika principer, vilka strikt reglerar de syntaktiska kategoriernas inre struktur och relationer mellan olika kategorier. Således säger UG bl.a. följande (se t.ex. Chomsky (1986a): Det behöver knappast påpekas att GB-teori kan se ut på många olika sätt; det är faktiskt svårt att peka ut någon enda egenskap som alla versioner av GB-teori delar, som de inte delar med någon annan riktning inom generativ grammatik).

- (1)(a) Varje huvudord X ingår i (eller rättare, projicerar) en fras av formen $[x\ ZP\ [x\ X\ YP]]$, där YP är komplement eller "objekt" till X , och ZP är "specificerare" eller "subjekt" till X (ZP och YP kan vara optionella, beroende på X s egenskaper),
- (b) varje argument måste ha en och endast en "tematisk (semantisk) roll" (av typ Agent, Experiencer, osv.),
- (c) ett huvud H (X eller X') kan "utdela en tematisk roll" till ett argument A endast om A är syster till H ,
- (d) varje NP måste ha "Kasus", dvs. det måste vara styrt av en viss typ av huvud (inkluderande V , i alla språk), eller bära en

särskild morfologisk kasusform.

- (e) en anafor av typen reflexivt eller reciprokt pronomen måste ha en antecedent (en c-commanderande koindexerad kategori) inom en viss specificerad domän.

En del av dessa principer tillåter vissa valmöjligheter för olika språk. Således specificerar inte (1a) ordningsföljden mellan X, ZP och YP. Där kan olika språk välja mellan de olika möjligheterna (sex logiska möjligheter; huruvida alla faktiskt förekommer är oklart). UG måste givetvis specificera mängden av möjliga lexikala kategorier (ordklasserna), men ur denna mängd kan olika språk välja någon delmängd. (1b) är en god kandidat för en absolut universal. Detta gäller kanske även (1c). (1d), däremot, tillåter variation med avseende å vilka kategorier som kan "utdela Kasus", samt med avseende å förekomst av särskilda kasusmorfem. (1e) tillåter kanske en viss variation med avseende å vilken domän anaforen måste ha sin antecedent. De principer som tillåter alternativ kallas ofta för "parametriserade universaler", och valmöjligheterna kallas för "UGs parametrar". Grammatisk variation mellan språk kan nu ses som (i huvudsak) en följd av att språken väljer olika värden för de parametrar som UG på detta sätt lämnar öppna.

Forskningen går ut på att modifiera och bygga ut detta system av principer på basen av fakta från olika språk (och i ökande grad av fakta från barnspråksforskning och annan experimentell lingvistik; se referenser i slutet av artikeln). Jämförande undersökningar av olika kombinationer av språk är central i och med att man endast genom att jämföra olika språk kan komma underfund med vilka fenomen som tenderar att förekomma tillsammans i olika språk, dvs. som tenderar att samvariera. Sådan samvariation är en indikation på att fenomenen i fråga är konsekvenser av ett visst "val" med avseende å en parameter i UG, och således är kartläggning av samvariation ett viktigt led i konstruktionen av en teori om UG baserad på iden om parametriserade universaler.

Principernas antal i UG är givetvis finit. Om varje parameter också har ett finit antal värden, så betyder det att UG bara tillåter en finit mängd olika grammatikor, och kanske inte ens en särskilt stor mängd. Alltnog, om parametrarna rör fundamentala grammatiska egenskaper, involverade på ett eller annat vis i alla språkliga uttryck (typ ordningsföljd mellan specificerare, huvudord och komplement), så kan olika kombinationer av parametervärden leda till ytligt sett radikalt olika grammatikor.

Detta kan jämföras med synen på syntaktisk variation som gällde under 60- och in på 70-talet (inom generativ grammatik): Variationen sågs i huvudsak som en följd av att olika språk hade olika regler. Det fanns ingen övre gräns för antalet regler, och ingen gräns för hur komplexa reglerna kunde vara, så antalet möjliga grammatikor var givetvis oändligt, och variationen egentligen helt oprediktabel -- utom att alla språk måste underordna sej de antagna universella principerna rörande reglernas form och applikation.

Märk att några av UG-parametrarna jag skisserat ovan kan ses som lexikala. T.ex. om ett språk har speciella kasusmorfem eller inte kan ses som en skillnad rörande lexikon; en viss klass av morfem kan förekomma eller saknas i ett språk. På samma sätt, om ett språk har subjekt-verb-kongruens (kategorin AGR), eller en klass av subjunktioner (kategorin COMP) kan ses som en skillnad rörande lexikon. (Förekomst av subjekt-verbkongruens har troligen betydande effekter på syntaxen: se t.ex. Platzack (1987), och likaså förekomst av COMP; se Fukui (1987).) Huruvida bara V, eller även P, N, eller A "utdelar Kasus" kan ses som en lexikal egenskap hos dessa kategorier, egenskaper hos klasser av ord. Sålunda kan den "rent syntaktiska" variationen vara ytterst begränsad: den mesta variationen är lexikal/morfologisk. Faktiskt kan också ordningsföljden mellan X, YP, och ZP i (1a) kan ses som en lexikal egenskap hos X: egenskapen att styra i en viss riktning, och/eller utdela tematisk roll, och/eller Kasus i en viss riktning (se Travis 1984). Detta leder fram till en teori där all grammatisk variation är lexikal variation. Det vill säga vi leds fram till det häpnadsväckande påståendet att det inte finns någon egentlig syntaktisk variation: alla språk har samma syntax. Det som finns är lexikal/morfologisk variation. Detta är sannerligen ett stort steg från sextitalets regelbaserade teori.

En teori av typ "Standard Theory" (låt oss kalla den Teori A), som består av 80 mycket specifika regler och 15 ganska allmänna universella principer kan i och för sej beskriva en viss mängd språkliga data lika väl som en teori av GB-typ (låt oss kalla den Teori B), som består av 3 mycket allmänna regler och 50 ganska specifika universella principer, i den mening att A såväl som B kan särskilja grammatiska satser från ogrammatiska, och förse dem med i någon mening adekvata strukturbeskrivningar. Det kanske största, och avgörande, problemet med A är att den inte hjälper oss att förstå hur inläring av modersmålet kan ske på det typiska sättet, genom

"naturmetoden", dvs. på basen av vanligt tal med och omkring barnet, där den mesta inläringen sker under ett par år. Problemet är att den kunskap (givetvis i huvudsak undermedveten) som vi som fullärda talare har om vårt språks grammatik, som kommer till uttryck i våra bedömningar av form-betydelse-relationer, grammatikalitet, ambiguitet, o.d., vida överstiger den kunskap man kan nå enbart på basen av induktion från vanlig språklig erfarenhet. Vi är tydligen försedda med ett medfött "program" som gör det möjligt för oss att sluta oss till hurdan grammatik ett språk (vårt modersmål) har på basen av mycket lite data. Detta program är just det vi kallar UG.

I Teori A är UG alldeles för ospecificerad för att inläring av grammatiken ska kunna ske på basen av normal språklig erfarenhet. Det behövs enorma mängder data för att man ska komma fram till hur alla de 80 frasstruktur- och transformationsreglerna är formulerade, genom det slag av försök-och-misstags- eller hypotesprövningsmetod som man tänkte se att det var fråga om. Och mängden data som behövs är bara ett av problemen; ett annat är arten av data: det behövs stora mängder "negativa data", dvs. data om vad som inte är grammatiskt i språket i fråga. Negativa data är emellertid tämligen ovanliga i normalt tal med och omkring barn. Låt mej ta ett exempel (ett något extremt exempel, för att göra argumentet tydligare): Svenskan tillåter "strykning av objekt" i vissa, mycket speciella kontexter, t.ex. i (2), men inte i (3):

- (2) Det här köttet måste man marinera $\emptyset$ i tre dagar, innan man steker $\emptyset$ /det.
- (3) Det här köttet måste ligga i marinad i tre dagar, innan man steker $*\emptyset$ /det.

I (2) kan objektet *det* i adverbialsatsen utelämnas, men inte i (3). (2) exemplifierar ett s.k. *parasitic gap*. Det som gör detta möjligt är topikaliseringen av objektet i huvudsatsen: *det* finns ett "gap" i huvudsatsen (symboliserat med " $\emptyset$ ") och "gapet" i adverbialsatsen kan "parasitera" på detta, dvs. tolkas som koreferent med detta -- men bara under vissa strukturella förhållanden. T.ex. i (4) finns ett gap i huvudsatsen, men ett parasitiskt gap är ändå inte tillåtet:

- (4) Vilket kött sa du $\emptyset$ ska ligga i marinad i tre dagar, innan man

steker *Ø/det?

Det strukturella villkoret (eller ett av dem) är att det "riktiga gapet" i matrissatsen (gapet efter flyttningen) inte får c-kommendera det parasitiska gapet, dvs. det parasitiska gapet måste befinna sej högre upp i strukturen än det riktiga gapet. Detta villkor är uppfyllt i (2): det riktiga gapet är objekt, dvs. syster till V, medan adverbialsatsen är adjungerad till VP. I (4) är det riktiga gapet subjekt, och således högre uppe i strukturen än ett adverbial adjungerat till VP.

Så vitt jag vet har ingen försökt sej på att formulera regeln för parasitiska gap inom ramen för Teori A. Det naturliga sättet inom denna typ av teori är att stipulera villkoret att det riktiga gapet inte får c-commendera det parasitiska gapet i själva regeln för denna konstruktion (förmodligen en strykningsregel). Ett problem är att denna teori inte har några gap, dvs. inga "spår" eller andra tomma kategorier i sina strukturbeskrivningar. Alltså måste villkoret formuleras ungefär så här: "Ett objekt kan strykas i en adverbialsats om ett NP i matrissatsen har topikaliserats, eller befrågats, eller... från en position som inte c-commenderar adverbialsatsen."

Alla talare av svenska vet att (4) är klart sämre än (2) med ett gap i adverbialsatsen. Alltså, i termer av Teori A har alla svenska talare upptäckt att ovannämnda stipulering gäller. Hur har de lärt dej detta? En förutsättning är att de har hört, eller själva uttalat en konstruktion som (4), och någon person eller någon omständighet i kontexten har talat om för dem att detta är ogrammatiskt -- medan (2) är grammatisk. Givetvis har inte alla svenska talare upplevt detta. T.o.m. grammatiska exempel på parasitiska gap är ovanliga i dagligt tal (och skrift), och vidare är det osannolikt att ogrammatiska exempel rättas till eftersom de vanligen är fullt tolkbara, på basen av kontextuell information. Alltså kan inte teori A vara rätt: villkoren på parasitiska gap kan inte vara uttryckta i en regel som gäller just denna konstruktion.

Inom GB-teori är det i stället naturligt att försöka härleda det parasitiska gapets egenskaper ur en generell teori om "gap" eller mer allmänt, om fonetiskt tomma kategorier (detta är ett kärt ämne inom GB teorin). Schematiskt ser konfigurationen av gap i (2) ut som i (5), och konfigurationen i (4) ser ut som i (6), där e är det riktiga gapet, e* det parasitiska gapet.

- (5) $NP_i [s_{VP}[VP e_i] [s e^*_i]]]$
 (6) $NP_i [s e_i [VP VP [s e^*_i]]]$

I (5) c-commenderar e inte e^* , och inte heller vice versa (enligt alla definitioner av begreppet c-kommendering), eftersom e^* domineras av en sats (adverbialsatsen) som inte dominerar e . I (6), däremot, c-commenderar e e^* . Anta att detta betyder att e räknas som antecedent till e^* , dvs. e "binder" e^* , medan NP "binder" e . Sådana kedjor av koindexerade kategorier förekommer, t.ex. i en konstruktion som (7a), vars struktur är i grova drag (7b): Frågeordet genomgår först passivering, sedan flyttning till positionen utanför S.

- (7)a. Vem blev arresterad?
 b. Vem_i [s e_i [VP blev arresterad e_{ill}]]

Problemet är att ett gap (spår) av ett argument som är bundet av ett annat argument (subjekt eller objekt), som det lägre e i (7b), och som e^* i (6), som vi antar är en representation av (4), är underkastat vissa villkor som inte gäller för gap/spår som är bundna av icke-argument, såsom Lex. av ett topikaliserat eller befrågat NP. Bl.a. måste ett spår bundet av ett argument vara bundet inom en mycket lokal domän, vanligen det minsta finita S som dominerar spåret i fråga (dessa spår är anaforer, underkastade samma villkor som reflexiver o.d.; se (1e)). Detta villkor är uppfyllt i (7), men inte i (4)/(6).

Om detta villkor på kategorier (inkluderande spår) bundna av argument är universellt (möjligen parametriserat Lex. vad beträffar den exakta definitionen av bindingsdomänen) så behöver en talare av svenska aldrig förr ha hört ens ett enda exempel på ett parasitiskt gap, för att kunna avgöra att (4) är ogrammatiskt: antingen tolkas gapet i adverbialsatsen som koreferent med gapet i huvudsatsen (och det topikaliserade NPt), men då bryter det mot det ovan beskrivna villkoret på argument-bindning, eller så tolkas det som icke koreferent med gapet i huvudsatsen och det topikaliserade NPt, men då saknar det antecedent, vilket också är uteslutet. Det finns andra möjliga analyser av konstruktionen, men ingen av dem uppfyller alla universella villkor på strukturrepresentationer, och således är konstruktionen ogrammatisk med ett gap i adverbialsatsen. (Det är

grammatiskt med ett pronomen som objekt i adverbialssatsen, eftersom ett pronomen inte är en "anafor" i GB-teorins termer; andra principer gäller för bindning av pronomen.)

Det är inte svårt att hitta fler exempel på regler i Teori A som inte kan inläras på basen av normal språklig erfarenhet. Ett av de viktigaste motiven för övergången från teori A till teori B är att A inte är inlärlbar på basen av normal språklig erfarenhet, medan B åtminstone verkar ha de rätta förutsättningarna för att vara det. Den teori som vi har internaliserat, som finns i någon mening representerad i våra hjärnor, kan alltså inte vara av typ A, men möjligen kan den vara av typ B.

Ett annat problem med teori A, av metodologisk natur, men nära besläktat till problemet ovan rörande inläring, är följande: En regel, som t.ex. en frasstrukturregel eller en transformationsregel, är ett litet paket av stipuleringar. Så t.ex. uttrycker regel (8) (en partiell regel för svenskans verbfras) stipuleringarna i (9):

(7) VP $\rightarrow$ V (NP) (PP)

(8)(a) Varje VP innehåller V,

(b) detta V kan följas av vissa fraser, nämligen NP och/eller PP,

(c) V kan inte föregås av någonting,

(d) om både NP och PP förekommer, så står NP närmast V.

Att formulera reglerna för ett språk är att beskriva språkets grammatiska konstruktioner i termer av stipuleringar. Visserligen gällde inom Teori A vissa antagna villkor för vad som fick förekomma i en regel, men ändå var reglerna (fr.a. transformationsreglerna) så rika på beskrivningsmekanismer att varje grammatisk konstruktion kunde beskrivas i termer av dessa mekanismer. Fr.a. fanns det ingen gräns för hur många stipuleringar en regel fick bestå av, och egentligen ingen gräns för hur specifik informationen i en regel fick vara. T.ex. kunde reglerna nämna specifika morfem i vissa fall, nämligen när någon konstruktion alltid innehöll ett bestämt morfem. För varje "nyupptäckt" konstruktion kunde man alltid skriva en ny regel, dvs. en ny kombination av stipuleringar, eller modifiera någon existerande regel genom att lägga till en eller flera nya stipuleringar. Detta regelskrivande är i längden en ganska trist sysselsättning. (Ibland var man tvungen att lägga till någon ny beskrivningsmekanism (t.ex. "globala regler"), men det var det mest dramatiska som hände, och sedan

blev det egentligen ännu tristare, för eftersom man då fick ännu fler beskrivningsmekanismer, så blev det ännu lättare och trivialare att formulera regler.) Det är således inte förvånande att intresset för transformationsgrammatik av typ A falnade under 70-talet (och nästan slocknade helt på vissa ställen, t.ex. i Finland). Teorin av typ B var då ännu alltför outvecklad för att verka trovärdig, för de flesta, i den mån de ens hade hört talas om den.

Anta att man sätter gränser för hur specifik informationen i en regel får vara, dvs. man gör reglerna mer generella. Anta att man t.ex. förbjuder omnämmandet av kategorier som V, N, osv. i reglerna. Vidare gör man ingen distinktion mellan optionellt och obligatoriskt, utan låter alla kategorier och operationer vara optionella. Vidare förbjuder man stipulering av lineär ordningsföljd i frasstrukturreglerna. En regel som (8) kommer då att se ut som följer:

(10) $XP \rightarrow X YP ZP$ (ordningsföljd inte stipulerad)

Eftersom man därmed drar undan möjligheterna att stipulera egenskaperna hos svenskans verbfras, så måste man i stället förklara dem på något sätt, dvs. härleda den svenska verbfrasens egenskaper ur någonting generellare än en specifikt svensk frasstrukturregel. De facto tycks VP alltid ha ett verb som huvudord, detta verb är obligatoriskt, och vissa verb tar NP objekt och andra inte. Och ett NP objekt måste föregå ett PP. Varför det?

- (11)a. $\{VP \text{ köpa boken av Kalle}\}$
 b. $*\{VP \text{ boken av Kalle}\}$
 c. $*\{VP \text{ köpet boken av Kalle}\}$
 d. $*\{VP \text{ köpa}\}$
 e. $*\{VP \text{ av Kalle boken köpa}\}$
 f. $*\{VP \text{ köpa av Kalle boken}\}$

Att VP alltid innehåller V är ett specialfall av en mer generell princip att varje fras XP har ett huvudord av samma "kategorityp" X. Detta, en av den s.k. X-bar-teorins hörnstenar, är en universell princip, som utesluter (11b) och (11c). Verb kan indelas i typer enligt hur många argument de tar, eller m.a.o. hur många (obligatoriska) tematiska roller de "utdelar". **Köpa** tar två argument/utdelar två roller: subjekt (Agent) och objekt (Tema). Anta att det

gäller (universellt) att varje tematisk roll måste uttryckas i syntaktisk struktur (denna princip är ett komplement till (1b); tillsammans utgör de det s.k. "Thäta-kriteriet"). Ett verb som **köpa** kan således inte förekomma i syntaktisk struktur utan två argument, av vilka ett är i VP. Detta förklarar varför (11d) är ogrammatisk. Att V måste komma först i VP är ingen universell princip, vilket man lätt inser om man ser på flera språk. Detta måste således stipuleras någonstans i teorin om svenskan. Men det gäller faktiskt för svenskan att huvudord alltid föregår sitt komplement. Detta betyder att vi kan göra en generell stipulering gällande alla kategorier i svenskan: "Huvudordet föregår alla komplement". Det följer att (11e) är ogrammatisk.

Den obligatoriska ordningsföljden mellan NP och PP har förklarats med hjälp av begreppet Kasus. I korthet, det antas gälla universellt att varje NP måste ha "Kasus", dvs. måste vara styrt av (i normalfallet = vara syster till) ett verb eller en preposition, eller ha morfologisk kasusmarkering (som i t.ex. finskan). För subjekt i finita satser gäller det att finitet (tempus och/eller kongruensmorfemet) förser subjektet med Kasus. Anta vidare att ett verb eller en preposition kan utdela Kasus till NP bara om de står intill varandra (Stowell 1981). I så fall kan NP inte få Kasus i (11f), där ett PP kommer emellan V och NP. (Kasusvilkoret förklarar också varför (11c) är ogrammatiskt även som NP: **boken** får inte Kasus av substantivet **köpet**; insättning av en Kasusmarkerande preposition av gör konstruktionen grammatisk.) Alternativt utgör (11f) ett brott mot Thäta-kriteriet (som Kayne (1984: introd.) har påpekat). Detta är fallet om vi antar att all frasstruktur är binärt förgrenande (vilket har blivit allt vanligare inom GB teori), och Princip (1c) gäller, dvs. ett verb kan dela ut tematisk roll till ett NP bara om verb och NP är systrar. Ordföljden V PP NP kan då analyseras antingen som [V PP] NP eller som V [PP NP], men i ingetdera fallet är NP syster till V, och således blir NP utan tematisk roll.

Detta var avsett att illustrera det faktum att ju mer generella och ospecificerade vi gör reglerna i grammatiken, desto mer blir vi tvungna att leta efter generella, dvs icke-konstruktionsspecifika och icke språkspecifika, förklaringar till observerade grammatiska fenomen. Om vi kan föreslå sådana förklaringar, i termer av empiriska (testbara) hypoteser, så har vi därmed kommit något närmare den rätta teorin om språkets natur.

Inom ramen för Teori A är det egentligen meningslöst att fråga t.ex. varför ordföljden V PP NP är ogrammatisk i svenskan. Det finns ingen

förklaring utöver frasstrukturregeln som stipulerar denna ordföljd. På samma sätt är det meningslöst att fråga varför **Jag köpte** inte är möjlig som ett resultat av strykning av objektsargumentet: Det finns ingen regel i svenskan sådan att den skulle stryka objektet i en sådan konstruktion. Eller varför är **Jag boken köpte av Kalle** inte en grammatisk sats bildad genom flyttning av objektet till en position framför verbet? Åter är svaret: Det finns ingen förklaring; svenskan råkar bara inte ha någon sådan flyttningsregel. Och så vidare. I en teori av typ B, t.ex. GB-teorin, är det däremot högst relevant att ställa frågor som dessa. Svaret "Det finns ingen sådan regel" är helt enkelt inte acceptabelt. Det möts omedelbart av frågan "Varför finns det ingen sådan regel?" Är det för att UG inte tillåter sådana regler? Eller beror det på någon annan, mer generell, egenskap hos språket i fråga, och i så fall vilken. M.a.o. är det ett visst värde på en parameter som utesluter en sådan regel i språket i fråga? Eller är det faktiskt en helt tillfällig språkspecifik egenskap?

Personligen finner jag det betydligt mer intellektuellt stimulerande att jobba med en teori av GB-typ, än en teori av typ A. Det är helt enkelt mer intressant att fråga varför, än att bara fråga hur; detta skulle jag tro att nästan alla kan hålla med om. Dessutom, som jag försökt visa ovan, så ger oss en teori av GB-typ, inkluderande teorin om "parametriserade universaler", åtminstone en möjlighet att förklara fenomenet språkinläring. Vilken tur att den intellektuellt mer spännande teorin också råkar vara den som ligger närmare den rätta teorin om språkets natur!

Här följer några utvalda referenser: Riemsdijk och Williams (1986) ger en god beskrivning av utvecklingen från Teori A till Teori B. Alla böcker av Chomsky från 1981 och framåt är definitivt centrala: Chomsky (1981, 1982, 1986a,b). Om tomma kategorier, se särskilt Chomsky 1982, som, tillsammans med (1986b), är den tillgängligaste av de fyra nämnda verken. Följande är några exempel på arbeten som rör andra språk än de "vanliga" europeiska, och som också får exemplifiera intresset för jämförande syntax inom GB-teorin och den "parametriska approachen" till UG: Koopman (1983) (Kru-språken), Borer (1984) (hebreiska), Huang (1982) (kinesiska), Travis (1984) (diverse språk; utkommer snart i bokform), Baker (1987) (diverse språk, fr.a. av den "inkorporerande typen", rekommenderas varmt), Fukui (1987) (japanska). De nordiska språken behandlas i bl.a. Holmberg (1986) och i Dahl och Holmberg (1986). Parameter-begreppet diskuteras ur olika

perspektiv, bl.a. språkinläringens, i Roeper och Williams (1987). Barnspråk behandlas mer specifikt i Lust (1986,1987). Se t.ex. White (1982) om betydelsen av positiva data. Parasitiska gap har diskuterats bl.a. i Engdahl (1983) och Chomsky (1982, 1986a). Den klassiska referensen vad beträffar frasstrukturregler i GB-teori är Stowell (1981), som tyvärr bara finns i opublicerad form.

Referenser:

- Baker, M. (1987) *Incorporation*. Chicago University Press, Chicago Ill.
- Borer, H. (1984) *Parametric Syntax*. Foris, Dordrecht.
- Chomsky, N. (1981) *Lectures on government and binding*. Foris, Dordrecht.
- Chomsky, N. (1982) *Some concepts and consequences of the theory of government and binding*. MIT Press, Cambridge MA.
- Chomsky, N. (1986a) *Barriers*. MIT Press, Cambridge MA.
- Chomsky, N. (1986b) *Knowledge of Language*. Praeger, New York.
- Dahl, Ö. och A.Holmberg (1986) (utg.) *Scandinavian Syntax*. Inst. för Lingvistik, Stockholms Universitet.
- Engdahl, E. (1983) Parasitic gaps. *Linguistics and Philosophy* 6, 5-34.
- Fukui, N. (1987) Spec, Agreement, and the comparative syntax of Japanese and English. *Proceedings of NELS 17*.
- Holmberg, A. (1986) *Word order and syntactic features in the Scandinavian languages and English*. Inst. för lingvistik, Stockholms Universitet.
- Huang, J. (1982) *Logical relations in Chinese and the theory of grammar*. Opubl. doktorsavhandling, MIT.
- Kayne, R. (1984) *Connectedness and binary branching*. Foris, Dordrecht.
- Koopman, H. (1983) *The syntax of verbs*. Foris, Dordrecht.
- Lust, B. (utg.) (1986) *Studies in the acquisition of anaphora*. Vol.1, Reidel, Dordrecht.
- Lust, B. (utg.) (1987) *Studies in the acquisition of anaphora*. Vol.2, Reidel, Dordrecht.
- Platzack, C. (1987) The emergence of a word order difference in Scandinavian subordinate clauses. Utkommer i *McGill Working Papers in Linguistics*. Linguistics department, McGill University, Montreal.
- Riemsdijk, H. van och E.Williams (1986) *Introduction to the theory of grammar*. MIT Press, Cambridge, MA.

- Roeper, T. och E. Williams (1987) (utg.) *Parameter setting*. Reidel, Dordrecht.
- Stowell, T. (1981) *Origins of phrase structure*. Opubl. doktorsavhandling, MIT.
- Travis, L. (1984) *Parameters and effects of word order variation*. Opubl. doktorsavhandling, MIT.
- White, L. (1982) *Grammatical theory and language acquisition*. Foris, Dordrecht.